

EL REPORTATGE

Maria Camps

Secretària STEI Menorca

Des que va néixer l'STEI a l'àmbit de l'ensenyament, ara fa més de 40 anys, en plena formació de la democràcia, sempre hem tingut com a objectiu prioritari ser interlocutors directes en la construcció del discurs pedagògic del nostre sistema educatiu. Calia modernitzar l'escola per modernitzar la societat. Al costat del professorat però, sense oblidar mai, el que als infants i joves els pot donar més eines per desenvolupar-se en el món canviant que ens envolta. Després de molts anys de treballar, colze amb colze, amb els moviments de renovació pedagògica de les Illes Balears (de fet, a Menorca, l'STEI i el MRPm van anar de la mà dels seus inicis), l'STEI ha volgut seguir explorant els camins de la pedagogia i donar eines al professorat, perquè l'escola segueixi avançant dins l'agitació marc del segle XXI. En aquest context, sorgeix la programació de les Jornades d'innovació educativa que hem celebrat el passat cap de setmana a la UIB i que ha aglutinat professorat de tots els nivells educatius de l'illa.

La conferència inaugural va anar a càrrec de Daniel Gabarró, magnífic pedagog i comunicador que va traslladar-nos una idea clau: en un món on l'accés a la informació i els continguts és immediat, cal ensenyar els processos mentals de l'aprenentatge, cal ensenyar a pensar al nostre alumnat per tal de dotar-los d'eines que els facin autònoms i crítics, dúctils i creatius; perquè no sabem quines són les feines del futur ni quins coneixements precisaran per enfrontar-les. Així, cal dotar del com, no del què. Això implica un canvi profund en el currículum educatiu i en la metodologia de l'escola actual i futura. I el professorat n'ha de ser l'autèntic motor que ho posi a funcionar.

Mercè Pena, mestra i investigadora lligada a la pedagogia sistèmica, va abundar en aquesta idea llençada per Gabarró i ens va parlar de xarxes, familiars, docents, socials, i de com tot aquest teixit conformat per sistemes que s'interrelacionen en un entorn i un context determinat modelen la nostra tasca educativa i l'aprenentatge dels nostres alumnes. Cal estar atents i deserts a tots els estímuls i missatges que el nostre alumnat ens llença perquè haurem de saber trobar per a cadascun allò que millor el faci evolucionar en el seu procés de creixement. I, de nou, el professorat és qui té les eines per posar al centre del procés cada infant i jove.

Francina Martí, professora lligada al moviment pedagògic Rosa Sensat, va seguir en la mateixa línia de les esbossades per Gabarró i Pena i va insistir en l'obsolescència del sistema educatiu tal com l'hem conegut fins ara, en la necessitat de posar cap per avall i peus per amunt tot el magisteri que hem conegut com a alumnes i adaptar-nos als nous temps perquè la realitat ens empenyi cap a nous reptes socials que hem

Les jornades es van celebrar a la seu universitària de Ca'n Salort, Alaior. Foto: MC.

de saber contestar. I l'escola no n'està exempta de la realitat que ens envolta, ni és neutra, sinó que ha de saber guiar en la interpretació i la deconstrucció d'aquesta realitat, des del respecte i les eines del coneixement.

INNOVACIONS PEDAGÒGIQUES

Després arribà el moment de fer una petita radiografia de les innovacions pedagògiques que es duen a terme a la nostra illa i calibrar així en quin punt es troba la nostra escola actual. Pere Alzina fou l'encarregat de posar-nos en situació i contextualitzar a la nostra història pedagògica i social l'esdeveniment de l'educació a Menorca en els darrers tres segles. Una presentació que va ser tota una reivindicació, sentida i emocionada, del que érem i el que som, amb la mirada posada en allò que volem ser. Els centres educatius elegits per exposar les seves experiències foren peça cabdal per completar l'anàlisi de la si-

Cal estar atents a tots els estímuls i missatges que l'alumnat ens llença, perquè haurem de saber trobar per a cadascun, allò que millor el faci evolucionar en el seu procés de creixement

tuació: la cooperativa d'escoles 0-3 de Maó va explicar el seu projecte global a nivell de ciutat i la cohesió pedagògica que aquest sistema, basat en el consens, ofereix a l'hora d'enfrontar l'educació dels més petits i, ahora, l'arrelament a

l'entorn. El col·legi salesià de Ciutadella ens va explicar el seu projecte de gran aula a Primària, que parteix físicament d'esbucar una paret i aglutinar grups d'alumnat però que va molt més enllà en la seva essència per qüestionar el procés d'aprenentatge mateix i fer-lo cooperatiu, reflexiu i instrumental. L'escola des Migjorn ens va oferir la seva experiència en el treball per ambients a l'etapa de Primària i el plantejament d'un aprenentatge calidoscòpic que, també des del joc, posa en connexió diversos àmbits de coneixement tot transgredint la tradicional compartimentació d'àrees. Aquest repte es féu evident a l'etapa Secundària amb el testimoni de l'institut de Ferreries, que va reivindicar poder rompre les barres dels departaments pedagògics per fer entrar l'ESO a una pedagogia més avançada on l'alumne sigui l'autèntic protagonista. Tot començant, com bé van exposar, amb la transició natural i dolça entre l'etapa de Primària i Secundària amb un pla d'acolliment que difumina el temut salt a què es veu abocat l'alumnat. I tancà el testimoni la Formació professional amb el cicle formatiu de cuina i hosteleria del 'Maria Àngels Cardona', una mostra de com l'FP, sovint germaneta pobra de l'educació, pot transformar un sector professional del seu entorn tot enlairant-lo cap a la modernitat i l'eficiència.

Cinc mostres que van posar de manifest que el nivell educatiu de Menorca es troba en el bon camí i és digna hereva de la cabdal trajectòria que ens ha precedit. El camí està iniciat. Caldrà fer-lo créixer i estar ben atents a possibles modificacions del seu traçat, per no tornar a caure en futures obsolescències. Enhorabona, mestres i professors. Benvinguts, alumnes, a ser protagonistes del canvi!